

De memorie van antwoord en de daarbij gevoegde bijlagen en nota van wijzigingen gaven in de vaste commissie voor financiën nog aanleiding tot de volgende opmerkingen en vragen.

Het dekkingsplan

Zeer vele leden vroegen of de bewindsman zijn conclusies ten aanzien van het toelaatbare begrotingstekort in het licht van de huidige, sterk gewijzigde omstandigheden handhaaft. Zij zouden graag een gespecificeerde opgave ontvangen van de wijzigingen die naar de inzichten van dit moment moeten worden aangebracht in de fiscale ramingen voor 1973 en 1974. Mede in verband hiermee stelden zij de vraag in welke mate de aardgasprijzen verhoogd zullen worden als gevolg van de stijging van de olieprijs en welke budgettaire opbrengst daarvan te verwachten is.

Graag zouden deze leden een zoveel mogelijk volledig overzicht ontvangen van de verschuivingen die in vele Europese landen gedurende de periode 1960–1970 zouden zijn opgetreden in de richting van de directe belastingen, in het bijzonder in de andere landen van de Europese Gemeenschappen.

Enige leden hadden de indruk dat de Minister in zijn beantwoording voorbij was gegaan aan de vraag wat de vooruitzichten waren voor het jaar 1975 en welke gevolgen de voor 1974 voorgestelde maatregelen, daaronder begrepen de verhoging van het structurele begrotingstekort, voor latere jaren hebben. In dat verband hadden zij in het voorlopig verslag gewaagd van een „op zien komen spelen”. Zal echter – zo vroegen zij nu – gezien de nader gebleken veranderingen in de financieel-economische situatie en gezien met name de te verwachten sterke prijsstijging van olieproducten en de gevolgen van de olieboycot, deze visie niet zelfs al in 1974 werkelijkheid kunnen worden?

De meewerkende gehuwde vrouw

Enige leden waren niet overtuigd door argumenten van de bewindsman. In het algemeen achtten zij een wettelijke regeling te prefereren boven het toepassen van de z.g. hardheidsclausule in schrijnende gevallen. Kan reeds inzicht worden gegeven in de mate waarin hierop beroep is gedaan?

De autokostenfictie

Zeer vele leden informeerden of zij het juist zagen wanneer zij menen dat een verhoging van de autokostenfictie als percentage van de catalogusprijs alleen dan door de feitelijke ontwikkeling gerechtvaardigd wordt wanneer de kilometerkosten sterker stijgen dan de catalogusprijzen of het aantal privé gereden kilometers toeneemt. Moet uit de memorie van antwoord worden afgeleid dat de Regering haar voorstel tot verhoging van de autokostenfictie in wezen baseert op een toeneming van het aantal gereden kilometers? Wil de bewindsman een volledige opgave verstrekken van de modellen en

jaarklassen personenauto's die ten grondslag hebben gelegen aan de ten departemente uitgevoerde berekeningen? In hoeverre zijn dit dezelfde modellen als gebruikt bij de vorige verhoging? Kunnen de gemaakte berekeningen in extenso worden overgelegd? Is de bewindsman bereid die berekeningen te leggen naast de berekeningen die ten grondslag hebben gelegen aan de vorige verhoging, opdat de Kamer inzicht kan krijgen in eventuele verschillen tussen beide?

Blijkens het antwoord van de Minister is in 1971 uitgegaan van een te hoog aantal gemiddeld gereden kilometers van zakenauto's (blz. 9, rechterkolom). Derhalve zal ook het aantal privé gereden kilometers te hoog hebben gelegen. Moet dit nu geen reden zijn om de autokostenfictie minder of zelfs in het geheel niet te verhogen? Als dat niet zo is, wil de Minister de relevantie van dit gegeven dan verduidelijken? Acht de bewindsman het voorstel tot verhoging van de autokostenfictie ook nog juist zolang één van de belangrijkste mogelijkheden tot privé-gebruik door zakenmensen, te weten het rijden op zondag, niet bestaat? Zou het geen aanbeveling verdienen de inwerkingtreding te koppelen aan het tijdstip waarop het zondagsrijverbod opgeheven wordt?

Wat zou het gevolg voor de schatkist in 1974 zijn, – zo vroegen de aan het woord zijnde leden ten slotte – indien zou worden besloten de 15 pct.-fictie te handhaven voor auto's, ouder dan 3 respectievelijk 4 jaar?

Talrijke leden achtten hun suggestie om het woon-werkverkeer niet meer buiten beschouwing te laten, nogal summier beantwoord. De Minister doet – zo meenden zij – twee niet opzienbare mededelingen, laat een belangrijke overweging onbesproken en trekt dan zijn conclusie. Deze leden voelden zich daarom genoopt nog de volgende vragen te stellen:

Gaat het niet om een afweging van de ene vereenvoudiging tegen de andere?

Is het rijden met een auto niet inderdaad in strijd met het zakelijke karakter van reizen tussen woon- en werkplaats?

Is het geen duidelijke privatisering met ernstige sociale disutiliteiten, vooral in een periode van energiecrisis?

Gaat het in dit verband aan de beoordeling van het openbare vervoer daar te laten?

Welk direct budgettaire gevolg is van de gesuggerede wijziging te verwachten?

Wanneer blijkt dat de auto uitsluitend of nagenoeg uitsluitend zakelijk wordt gebruikt – zo lazen enige leden met instemming in de memorie van antwoord – dan wordt de fictie niet toegepast. In het algemeen zal echter het bewijs bijzonder moeilijk te leveren zijn. Beschikt de bewindsman over kwantitatieve gegevens terzake? De nu aan het woord zijnde leden vroegen ook een nadere toelichting op de stelling dat het weinig zin heeft met een privé-auto zakelijke kilometers te declareren. Heeft de Minister nooit gehoord van fraudemogelijkheden die dan voor het oprapen liggen? Naar de mening van genoemde leden moet de wetgeving zodanig zijn dat deze mogelijkheden tot het uiterste minimum worden beperkt. Anders werkt de wetgever zelf de verslechtering van de belastingmoraal in de hand, waarvan deze leden in het voorlopig verslag gewag hadden gemaakt.

Deze leden hadden ten slotte uit het antwoord begrepen dat de verhoging van de autokostenfictie een extra verdediging heeft gekregen als gevolg van de te verwachten kostenstijgingen. Kan echter, juist gezien deze stijgingen, toch niet overwogen worden voor auto's die tweedehands zijn aangeschaft een lager percentage aan te houden, b.v. 15 pct.?

Het eigen woningforfait

Zeer vele leden merkten op dat – ondanks de uitgebreidheid te dezer zake van de memorie van antwoord – de Minister niet is ingegaan op de motivering op grond waarvan de Kamer de motie-Aantjes heeft aanvaard. Deze motivering is duidelijk weergegeven in de overwegingen van de betreffende motie. Zij zouden het op prijs stellen, indien de bewindsman voor de plenaire behandeling zijn visie op deze motivering zou willen geven.

Zien dezelfde leden het goed dat de bedragen die in het oorspronkelijke voorstel tot verhoging van het huurwaarde forfait waren opgenomen, ontleend waren aan de tabel op blz. 45 van het tweede rapport van de werkgroep-Hartog – welke tabel een integrerend onderdeel vormt in de financiering van de subsidievoorstellen van de werkgroep – en niet aan blz. 38 van dit rapport, zoals in de memorie van antwoord verondersteld schijnt te zijn?

Op grond van welke berekeningen en overwegingen is de Regering in haar nieuwe voorstellen op het percentage van zestig terecht gekomen?

Wanneer de Minister stelt dat het nettorendement van oude woningen niet lager is dan dat van nieuwe (memorie van antwoord blz. 15, linkerkolom), terwijl anderzijds de onderhoudskosten van zulke woningen naar de mening van de aan het woord zijnde leden hoger zijn dan die van vergelijkbare nieuwe woningen, moet dan de redenering van de Minister zo worden begrepen dat het nettorendement van woningen, ook waar deze bestemd zijn voor eigen bewoning, in doorslaggevende mate bepalend is voor de verkoopwaarde? Zo ja, erkent de bewindsman dan dat de hoogte van de onderhoudskosten de draagkracht van eigenaren van oude woningen nadelig beïnvloedt in vergelijking met de eigenaren van nieuwe woningen?

Wat zal – zo vroegen genoemde leden – de materiële inhoud zijn van het wetsontwerp tot verscherping van het tegengaan van fraude met de motorrijtuigenbelasting (memorie van antwoord blz. 12, rechterkolom)? Is dit wetsontwerp een uitvloeisel van de door de vorige bewindsman aangekondigde analyse van deze fraude? Wil de bewindsman aangeven op welke gronden hij in de theorie van de begrotingsruimte een meeropbrengst door scherpere controle een juist dekkingsmiddel, ook voor volgende jaren, acht? Is deze wijze van dekking ooit eerder toegepast? Hoe groot schat de Minister de meeropbrengst van deze scherpere controle?

Graag zouden deze leden vernemen waarom de gedachte om een inkomensgrens te stellen, waarbeneden de huurwaarde van de eigen woning niet of in mindere mate belastbaar zou zijn, in strijd is met de beginselen van de inkomstenbelasting en waarom dat niet het geval is met het voorstel om het forfait voor de goedkope woningen niet te verhogen, hoewel ook dit voorstel in feite een progressie in de tarieven aanbrengt.

Enige leden hadden met belangstelling de nadere uiteenzettingen in de memorie van antwoord gelezen. Zij vonden hierin te weinig tegemoetkoming aan de gerechtvaardigde kritiek die in het voorlopig verslag was geuit. In dit verband spraken zij nogmaals hun voorkeur uit voor een aanpassing gebaseerd op de inflatieontwikkeling sedert 1 januari 1971, zij het met wellicht met een wat ruimere marge. Zij vroegen voorts of de toegevoegde tabel waarin de verschillen tussen eigenaar en huurder waren berekend wel voldoende reëel was. Had geen rekening behoren te worden gehouden met het feit dat het wonen behoort tot de eerste levensbehoefte, zodat er meer aanleiding is om bij de berekening uit te gaan van het belastingpercentage aan de voet dan aan de top? Wil de bewindsman dezelfde gegevens verstrekken daarvan uitgaande? Als tussenvorm zou kunnen worden gerekend met het gemiddelde percentage over het gehele inkomen. Ook daarvan zagen de hier aan het woord zijnde leden de uitwerking gaarne tegemoet.

De leden hier aan het woord wezen er voorts op dat het lang niet altijd zeker is dat de waarde van de woningen blijft stijgen. De voortdurende inflatie kan ook leiden tot een ineenstorting van de woningmarkt.

De fiscale oudedagsreserve

Enige leden vroegen de bewindsman om enig cijfermateriaal ter onderbouwing van de stelling dat de kleine zelfstandigen een betere regeling hebben gekregen door de voorstellen, dan de meer draagkrachtigen onder hen. Zij konden de argumentatie van het voorstel ter zake niet helemaal volgen, tenzij de nadruk zou komen te liggen op de budgettaire positie.

Onder het voorbehoud dat de Minister dit verslag tijdig beantwoordt, acht de vaste commissie voor financiën de openbare behandeling van dit wetsontwerp voldoende voorbereid.

Aldus vastgesteld, 20 november 1973.

BAKKER
JOEKES
NOTENBOOM
W. SCHOLTEN
PEIJNENBURG
VELLENGA
WIERENGA
KONING
DOLMAN
VAN DIS
TERLOUW
DE RUITER
VERMAAT
SCHOUTEN
EPEMA-BRUGMAN
VAN AMELSVOORT
DREES
JURGENS.